

Majoria d'edat de l'atenció de l'ictus a Lleida

FRANCESC PURROY I GARCIA
CAP DE SERVEI DE NEUROLOGIA DE L'HOSPITAL UNIVERSITARI
ARNAU DE VILANOVA DE LLEIDA. PROFESSOR AGREGAT DE LA UDL

El proper 2024 celebrarem el 18è aniversari de l'inici de l'activitat de la Unitat d'ictus a Lleida i de l'inici de l'administració de tractaments destinats a canviar la història natural d'una malaltia freqüent que s'associa a discapacitat i que és una de les principals causes de mortalitat. Sabem que una de cada sis persones al món patirà un ictus al llarg de la seva vida. A Lleida, 800 persones pateixen un ictus cada any de mitjana i a tota Catalunya, 13.000. El principal subtipus d'ictus és l'ictus isquèmic que s'associa a una oclusió d'una arteria intracranial i suposa el 85% dels casos. En canvi, l'ictus hemorràgic és degut al trencament d'una artèria.

Durant el desenvolupament de la majoria d'edat en el maneig de les persones que pateixen un ictus a Lleida s'ha apostat per l'equitat territorial i per l'accés a la tecnologia necessària per a oferir un tractament capdavanter als ciutadans de tot el territori de Lleida.

Aquesta visió s'ha traduït en 1) una unitat d'ictus multidisciplinària on hi juguen un paper clau infermeria, fisioteràpia, logopèdia, rehabilitació, geriatria, treball social i teràpia ocupacional; 2) un sistema de teleictus que permet el tractament coordinat entre l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida i els Hospitals de la Seu d'Urgell i de Tremp; 3) la disponibilitat de tecnologia avançada de neuroimatge amb interpretació de resultats per intel·ligència artificial; 4) el treball coordinat entre l'atenció extrahospitalària del servei d'emergències mèdiques, urgències i els serveis de radiologia i neurologia; 5) la capacitat de l'administració de tractaments fibrinolítics (tractament per a desfer el trombe que oclou una arteria intracranial); i 6) la capacitat per a fer tractaments de trombectomia (con-

sisteixen en l'extracció del trombe mitjançant intervencionisme). Des del 2006 s'han tractat més de 800 persones amb tractaments fibrinolítics i des del 2019, prop de 100 persones amb trombectomia. A banda de la vessant més assistencial, durant aquests gairebé 18 anys ens hem adonat que per a la millora de l'evolució dels nostres pacients és important aplicar mètodes de gestió de processos més propis de processos de producció.

En aquest sentit, se sap que una de les principals variables lligades a l'evolució de les persones que pateixen un ictus isquèmic és el temps que es triga des de l'inici dels símptomes fins a l'administració del tractament fibrinolític o bé fins al moment en què s'inicia el tractament neurointervencionista. Així, una mesura del procés d'atenció a l'ictus en un hospital és el temps des de l'arribada del pacient a l'hospital fins l'inici de l'administració dels tractaments. Cada hospital, en funció de les seves característiques ha adaptat o desenvolupat el seu procés de maneig de l'ictus per a escurçar aquests temps i per a garantir una atenció de les persones amb ictus segura i eficaç.

Celebrem la iniciativa de l'hospital Universitari Vall d'Hebron, amb qui mantenim un lligam assistencial i de recerca

rellevant, anomenada *one-step* i divulgada recentment a la premsa. En aquesta iniciativa la persona que és transportada cap a l'hospital en ambulància després d'activar el codi ictus és atesa directament a la sala de radiologia on es completa tot el procés assistencial.

En el nostre hospital, la sala d'atenció a les persones amb un ictus a urgències està al costat de la de radiologia i de la sala d'intervencionisme, cosa que ens permet gaudir d'uns temps d'atenció competitiu amb la resta d'hospitals catalans i europeus. Ja fa anys, i com a altres hospitals europeus, vam adaptar l'experiència descrita a Hospitals de Hèlsinki en què és bàsic per a la millora en l'atenció de les persones amb ictus el treball coordinat entre els medis extrahospitalaris, els serveis d'urgències i neurologia, i el servei de radiologia. A banda, en el nostre territori hem posat èmfasi en garantir l'equitat territorial, en garantir que una persona independentment del seu lloc de residència pugui accedir als mateixos tractaments per l'ictus. En aquest sentit és clau el teleictus, mitjançant el qual i a través de tecnologia virtual ens posem en contacte directe tot veient en temps real la persona afectada d'ictus professionals dels diferents hospitals del territori.

L'actual aposta tecnològica del territori amb l'adquisició de noves màquines de neuroimatge segur que contribuirà en una millor atenció de les persones que pateixen un ictus. Però qualsevol esforç és insuficient si no se sap com actuar davant d'un ictus. Així, és clau des del domicili la truçada directa al 112. D'aquesta manera s'activa la cadena del codi ictus, que permet el transport ràpid del pacient a l'hospital i l'avís que aquella persona arribarà ben aviat, perquè tots els serveis implicats estiguin preparats per atendre'l.

Les noves màquines de neuroimatge segur que contribuiran en una millor atenció a tots els pacients

Ja soc aquí... crec!

Inexcusables i inajornables obligacions familiars m'han fet baixar de la figuera muntanyenca. Res de greu, ni de fulletonesc, amigues. Amén de la permuta de les pressions baromètriques, abandonar els majestàtics i tremolosos Pirineus pel somort pla ponentí també té excitants al·licients atmosfèrics. Faltaria més! I a suar la cansalada, noia, que no ha estat res. Que si "Partir es morir un poco", tornar és ressuscitar, no? Per superar el "jet lag" ambiental, m'anirà fetén, vull dir fenomenal (perdó carnevidalhuguet), repassar totes les "mañanes" endarrerides per posar-me al dia d'ahir, i d'avui, i del futur plusquamperfet. ¿Qui ha dit que els diaris tenen data de caducitat i només que serveixen per embolicar unes arengades?...

Comprovo que m'he perdut un munt de coses. Algunes, com la Fira

de Sant Miquel, sempre ideal per arreplegar mil catàlegs i fulletons comercials, a saber de la pera llimonera al préssec groc, tot ultrapassant els descomunals tractors com quan una servidora calçava mitjons a lo Gretel. Nostàlgies? I tant! En arribar a casa, la mare Dolores de La Freita de l'Alt Urgell, i el pare Miguel de l'altiplà madrileny, m'esperaven

Resulta costerut aterrar al mig del pla, per molt que t'ho hagi proposat. Falta de pràctica!?

per sopar i fer-la petar. Però, ¿què coi estàs enyorant, Marisa? Ja fa temps que no els tens. Tot parlant de la Fira Sant Miquel, lleigeixo que un mediàtic pròcer lleidatà, tan donat al mecenatge cultural com al protagonisme narcisista, ha afavorit una fira de Sant Miquel de les lletres... catalanes. O en català, si fa no fa. Fa? Ja m'estaria uterí si no fos que fujo qual donzella virginal prop del manantial (perdó, font) de qualsevulla translació idiomàtica, benintencionada. Porto uns quants anys tot defensant el català. Tants, que ja em permeto el plaer, el goig, el gaudi, l'aventura fratricida de qüestionar-lo... Al que anava, amigues lectores i amics distrets. Resulta força costerut aterrar al bell mig del pla, i per molt que t'ho hagi proposat, no quallar. Falta de pràctica!? Me n'adono, ara que una mica ben lluny dels cims i dels glacerares, que tot allò que ens fa

rents no deixa de ser una qüestió de matisos, tan grans com el pèl de la... Em tallo. Que cadascú i cadascuna arrodonint aquest tardorenc "¡Tarde, querido!". I pregunta, o dues, si més no i al capdavant: ¿aquest estat tu o és una servidora qui ha fet tard, estint com sigui, ja sóc aquí...crec!

¡TARDE, QUERIDO!
MARISA GARCIA VINYALS

Edita: F...
Ap. Corr...
| www.l...
PRESIDE...
SOTSDIR...
MÀRQUE...
REDACTO...
Andrés Ro...
TANCAMEN...
EDICIÓ: Xav...

Rodalies Lleida, parlem amb rigor

ISIDRE GAVÍN I VALLS
DIPUTAT DE JUNTS AL CONGRÉS
PER LLEIDA, L'ALT PIRINEU I ARAN
@IsidreGavin

Sovint es parla de Rodalies Lleida referint-se només als serveis ferroviaris de les nostres rodalies quan en realitat el servei de Rodalies d'una ciutat és molt més que això, però com on hi ha més dèficits és en aquest àmbit, és aquest el tema recurrent. Com està el nostre servei de Rodalies –ferroviàries– de Lleida? Què li manca? Li manquen més freqüències en alguna línia i moltes coses més, entre altres, que en parlem amb una mica de rigor i principalment, que l'Estat compleixi el seu compromís de l'any 2009 de traspasar els recursos i un canvi d'operador. Perquè s'entengui el que dic, repassaré l'estat del servei de Rodalies línia per línia.

Línia Lleida-Balaguer: aquesta és la part de servei de Rodalies –major freqüència per la major demanda– de la línia de Lleida-La Pobla. L'Estat la va tancar després d'anys de servei molt deficient. La Generalitat aconseguí el traspàs i després d'uns anys de millora de la infraestructura i de canvi de model gestionat per Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC), tenim de fa temps un servei de qualitat amb trens moderns, i una puntualitat i una satisfacció del client que supera el 95% en ambdós casos. En aquest tram tenim 10 freqüències diàries que es complementa amb 11 freqüències més de bus: en total, 21 freqüències diàries de transport públic. En zones de baixa densitat de població es considera tècnicament que la complementarietat tren-bus dona més freqüències, millor distribució sobre el territori i millor servei. En aquesta línia aviat es construirà una nova parada ferroviària, la del polígon del Segre.

Línia Lleida-Cervera: clarament la que té major dèficit, però no només de freqüències, també de qualitat del servei. De fet, aquest mateix any 2023 Adif ha tancat estacions. Per aquest motiu i amb consens territorial assolit en la comissió de seguiment del territori –Diputació, ajuntaments, consells, sindicats, etc.–, on quedava clar que calia resoldre aquest dèficit de forma prioritària, el conseller Damià Calvet i jo mateix, a la Llotja de Lleida, en la presentació del Nou Pla de Rodalies de Lleida 2020-2030, vàrem anunciar la decisió del departament de territori de doblar les freqüències de Lleida-Cervera de 6 a 12 diàries i també de substituir l'operació Renfe per FGC per tenir d'una vegada per totes un servei de qualitat i amb trens nous, aquell 95% de puntualitat i satisfacció que tenen a Balaguer. Així que, si hi ha algú que encara diu que no tenim Pla de Rodalies, estaria bé que s'informés millor. Després de tants anys de no fer el traspàs i de no saber donar un servei de qualitat en condicions era la decisió que ens assegura una millora real en quantitat i qualitat. Es van prendre en mig de la pandèmia tots els acords de govern, com l'encàrrec a FGC i la compra de trens. Ara, els trens s'estan construint i l'any 2024 pot començar aquest nou servei.

Línia Lleida-Borges: és la part que considerem de Rodalies de les línies de Tarragona. Aquí el Pla proposava passar de 3 a 5 freqüències diàries ferroviàries, tenint en compte la major dificultat d'encaixar noves rutes en una línia que quan arriba a Tarragona està molt congestionada i amb molts trens de mercaderies. Un Pla complementat amb les 17 freqüències de Bus Exprés–22 en total, ara són 20– i un

Tot allò del Pla que depèn de la Generalitat s'ha fet o s'està fent; allò que depèn de l'Estat, o empitjora o està pendent

servei de transport a la demanda als pobles de la comarca que enllacen amb el tren i el bus, tot plegat, per donar una bona cobertura de transport.

Línia Lleida-Montsó: aquesta línia s'inclou a les Rodalies de Lleida, però no ho és. La Generalitat no hi té cap competència, ja que és una línia intercomunitària i malgrat demanar-ho reiteradament, l'Estat no ha volgut incrementar les freqüències –la qual cosa perjudica segurament més els ciutadans de la part aragonesa–. El més vergonyós, però, és que també s'ha reclamat reiteradament –la darrera vegada amb l'alcaldessa Vanesa Olivart– que els trens de passatgers que passen per Almacelles, no s'aturen. El menyspreu als usuaris és majúscul. No cal dir com estan les estacions, tant la d'Almacelles, que no té servei, com la de Mollerussa, que sí que en té, i la majoria: brutes, deixades i tancades. En aquest cas, també la Generalitat corregeix aquest dèficit amb 16 freqüències diàries de bus Exprés, així com es fa als corredors de les nostres Rodalies que no tenen servei ferroviari –Alfarràs, Alcarràs, etc.– amb unes 20 freqüències diàries de bus ràpid.

No m'entretinc a detallar tot el que preveu el nou Pla de Rodalies de Lleida 2020-2030 que no sigui ferroviari, però inclou actuacions tan rellevants com la construcció de quatre noves estacions de bus: Juneda-Almacelles-Tàrrrega-Lleida totes elles en diferents fases d'execució.

Una conclusió: tot allò del Pla que depèn de la Generalitat s'ha fet o està en execució, allò que depèn de l'Estat,

Demano que tothom faci la feina que li pertoqui i que, entre tots, ajudem que les coses que manquin també passin

inclosos Adif i Renfe, o empitjora, o està pendent. Però el més greu de tot és que l'any 2009 i 2010 l'Estat va aprovar el traspàs del servei de Rodalies de Renfe a la Generalitat: no és una declaració, és un acord de la *Comisión mixta de traspasos y valoraciones*, on es prenia el compromís que, si en un any no se signava un contracte de servei amb Renfe –que mai ha volgut signar–, es traspassarien els actius necessaris per prestar el servei. MAI no han traspassat ni els diners, ni els trens, ni el personal, ni les vies, ni les estacions, mai.

El primer responsable del mal servei és qui el presta –Renfe– i el govern de qui depèn i de no complir els seus propis acords. Per això el Departament de Territori, després de veure no ateses ni les seves reclamacions de traspàs ni de millora de servei, decideix el 2020 retirar a Renfe el servei Lleida-Cervera-Manresa i passar-lo a FGC en una primera fase, i estic segur que ho anirà fent amb totes les línies si aquest traspàs no arriba.

Cal dir que com la construcció de trens és lenta es va preveure una millora de freqüències amb Renfe fins a l'arribada d'FGC per a l'1 de gener de 2023, que sembla que s'implementarà l'1 de gener de 2024. Fins que no arribi FGC, està clar que no arribarà ni la qualitat ni la puntualitat que els ciutadans es mereixen. Com que hi ha feina per fer, demano que tothom faci la que li pertoqui per responsabilitat i que, entre tots, ajudem que les coses que manquen també passin. Jo estic disposat a fer tant una cosa com l'altra.